

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 83/2021-9

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 25. februára 2021 v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Molnára, zo sudkyne Jany Laššákovej (sudkyňa spravodajkyňa) a sudcu Ľuboša Szigetiho predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť [REDACTED], zastúpeného advokátkou JUDr. Andreou Vladárovou, Veľká okružná 17, Žilina, vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, práv podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Okresného súdu Žilina č. k. 46 C 54/2020-220 zo 7. decembra 2020 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť o d m i e t a .

Odôvodnenie:

I.

Skutkový stav a sťažnostná argumentácia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 9. februára 2021 doručená ústavná sťažnosť [REDAKČIA] [REDAKČIA] [REDAKČIA] [REDAKČIA] [REDAKČIA] (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), práv podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) uznesením Okresného súdu Žilina (ďalej len „okresný súd“) č. k. 46 C 54/2020-220 zo 7. decembra 2020 (ďalej len „napadnuté uznesenie“).

2. Okresný súd na základe návrhu sťažovateľa rozhodol platobným rozkazom č. k. 46 C 54/2020-122 z 22. júla 2020 (ďalej len „platobný rozkaz“) tak, že uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi – sťažovateľovi sumu 1 672,20 € s príslušenstvom a tiež nahradiť trovy konania.

Vyšší súdny úradník rozhodnutím č. k. 46 C 54/2020-154 z 10. septembra 2020 (ďalej len „rozhodnutie vyššieho súdneho úradníka“) platobný rozkaz v celom rozsahu, na podklade odporu podaného žalovaným, zrušil. Proti rozhodnutiu vyššieho súdneho úradníka podal následne sťažnosť žalobca (v konaní pred ústavným súdom sťažovateľ).

O sťažnosti rozhodol okresný súd napadnutým uznesením tak, že sťažnosť zamietol.

3. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti, ako aj v sťažnosti proti rozhodnutiu vyššieho súdneho úradníka namietal, že pokiaľ odpor podala mandatárka v mene právneho zástupcu žalovaného, ktorý nebol v listinnej podobe doplnený samotným advokátom, nie je možné považovať takto podaný odpor za podaný oprávnenou osobou.

Sťažovateľ prezentuje názor, že okresný súd nesprávne právne posúdil postavenie mandatarčky vo vzťahu k právnomu zástupcovi v nadväznosti na § 16 ods. 2 zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov, resp. k definícii pojmu zamestnanec v zmysle Zákonníka práce. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti uviedol, že postavenie mandatarča nie je možné stotožňovať s postavením zamestnanca advokáta.

4. Sťažovateľ namietal aj porušenie princípu kontradiktórnosti konania, ktoré odôvodnil tvrdením, že okresný súd mu nedoručil vyjadrenie žalovaného (spolu s dôkazmi, ktoré v jeho rámci predložil) k sťažnosti sťažovateľa proti rozhodnutiu vyššieho súdneho úradníka.

5. Porušenie majetkových práv (čl. 20 ods. 1 ústavy a čl. 1 dodatkového protokolu) sťažovateľ odôvodnil tým, že nielenže nedisponuje žalovanou sumou, ale keďže sa v konaní pokračuje, zvyšujú sa jeho náklady, čím dochádza k nedôvodnému zmenšeniu majetku.

6. *Sťažovateľ považuje napadnuté uznesenie za „rozporuplné, nepresvedčivé a arbitrárne“.*

Sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd o jeho ústavnej sťažnosti rozhodol nálezom: „Základné práva sťažovateľa na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, právo vlastníť majetok podľa Čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na ochranu majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu uznesením Okresného súdu Žilina 46C/54/2020- 220 zo dňa 7.12.2020, ktorým zamietol sťažnosť žalobcu podanú dňa 6.10.2020 proti uzneseniu vyššieho súdneho úradníka č. k. 46C/54/2020-164 zo dňa 10.9.2020 porušené boli.

Uznesenie Okresného súdu Žilina 46C/54/2020-220 zo dňa 7.12.2020, ktorým zamietol sťažnosť žalobcu podanú dňa 6.10.2020 proti uzneseniu vyššieho súdneho

úradníka č. k. 46C/54/2020-154 zo dňa 10.9.2020, zrušuje a vec mu vracia na ďalšie konanie.“

II.

Relevantná právna úprava

7. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

8. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním, o postavení jeho sudcov a ich bezúhonnosť ustanoví zákon. Týmto zákonom je zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

9. Podľa čl. 20 ods. 1 ústavy každý má právo vlastniť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu. Majetok nadobudnutý v rozpore s právnym poriadkom ochranu nepožíva. Dedenie sa zaručuje.

10. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a obdobne podľa čl. 36 ods. 1 listiny každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

11. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

12. Podľa čl. 1 dodatkového protokolu každá fyzická alebo právnická osoba má právo pokojne užívať svoj majetok. Nikoho nemožno zbaviť jeho majetku s výnimkou verejného záujmu a za podmienok, ktoré ustanovuje zákon a všeobecné zásady medzinárodného práva.

13. Podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd každý návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd zisťuje, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

14. Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

- a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,
- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) podľa § 42 ods. 2 písm. f), g), q), r), t) alebo písm. v), ktorý je zjavne neopodstatnený.

III.

Ústavnoprávne východiská v judikatúre ústavného súdu a posúdenie vecí ústavným súdom

15. Sťažovateľ namieta porušenie práva na súdnu ochranu (čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny) a spravodlivý proces (čl. 6 ods. 1 dohovoru) napadnutým uznesením okresného súdu, ktorým bola sťažnosť proti rozhodnutiu vyššieho súdneho úradníka zamietnutá. Dôsledkom napadnutého uznesenia je pokračovanie v konaní o zaplatenie

sumy 1 672,20 € s príslušenstvom, v ktorom sťažovateľ vystupuje ako žalobca. Sťažovateľ nesúhlasí s posúdením podaného odporu z hľadiska vyhodnotenia oprávnenej osoby na taký úkon. V dôsledku pokračovania v konaní bolo zasiahnuté aj do majetkových práv (čl. 20 ods. 1 ústavy, čl. 1 dodatkového protokolu) sťažovateľa.

16. Ústavný súd vo svojej judikatúre už viackrát zdôraznil, že vo veciach, ktoré patria do právomoci všeobecných súdov, nie je alternatívnou ani mimoriadnou opravnou inštitúciou (II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96, IV. ÚS 339/2013). V zásade preto nie je oprávnený posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a aplikácii právnych predpisov v konkrétnom prípade viedli k rozhodnutiu, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil (III. ÚS 78/07, IV. ÚS 27/2010).

17. Ústavný súd rozhodnutia o trovách konania meritórne preskúmava iba celkom výnimočne, a to v prípadoch, ak samotné rozhodnutie všeobecného súdu je takým excesom z požiadaviek kladených na spravodlivý proces alebo ide o také extrémne vybočenie z princípu spravodlivosti, že je spôsobilé zasiahnuť do ústavnoprávnej roviny, a teda i do práv účastníka konania, ktorý podal ústavnú sťažnosť. Inak povedané, problematika náhrady trov konania by mohla dosiahnuť ústavnoprávny rozmer len v prípade extrémneho vybočenia z pravidiel upravujúcich toto konanie, k čomu by mohlo dôjsť najmä na základe takej interpretácie a aplikácie príslušných ustanovení aplikovaného právneho predpisu, ktorá by v sebe zahŕňala črty svojvôle (rovnaké závery porov. napr. aj v I. ÚS 40/2012, II. ÚS 364/2014, II. ÚS 64/09, III. ÚS 92/09, IV. ÚS 248/08, z novšej judikatúry pozri II. ÚS 153/2016, II. ÚS 357/2016, II. ÚS 681/2016, II. ÚS 506/2018, II. ÚS 494/2018, II. ÚS 566/2018).

18. Námietky sťažovateľa o arbitrárnosti napadnutého uznesenia okresného súdu je potrebné považovať za zjavne neopodstatnené.

19. Sťažovateľ svojej výhrady vo vzťahu k napadnutému uzneseniu v ústavnej sťažnosti adresovanej ústavnému súdu koncipoval, akoby išlo o ďalšie odvolanie, a *de facto*

len zopakoval svoje argumenty, ktoré uplatnil v sťažnosti proti rozhodnutiu vyššieho súdneho úradníka. Už len táto samotná skutočnosť bez ďalšieho svedčí o nedostatku ústavnoprávneho rozmeru jeho námietok.

20. Z odôvodnenia napadnutého uznesenia vyplýva, že okresný súd na podklade sťažovateľom podanej sťažnosti preskúmal okolnosti oprávnenia na podanie odporu. Na základe predložených listín (mandátnej zmluvy) okresný súd považoval za preukázané, že *„osoba poverená právnym zástupcom žalovaného... v zmysle § 16 ods. 2 zákona o advokácii je oprávnenou osobou na elektronické podanie odporu... keďže konala ako mandatár právneho zástupcu žalovaného na základe mandátnej zmluvy zo dňa 01.06.2020 na účet právneho zástupcu žalovaného...“*.

21. Ústavný súd považuje za vhodné dať do pozornosti sťažovateľovi, že predmetom mandátnej zmluvy je zariadenie dohodnutej obchodnej záležitosti pre mandanta, ktorá má vzťah k jeho podnikateľskej činnosti. Zákon umožňuje, aby si zmluvné strany dohodli dva spôsoby zariadenia dohodnutej obchodnej záležitosti – uskutočnením právnych úkonov v mene mandanta alebo uskutočnením inej činnosti, ktorá nemá náležitosti právneho úkonu. Zákon neobmedzuje zmluvné strany v dojednaní druhu zariadenia obchodnej záležitosti, preto je pri jej špecifikácii nutné dbať jedine na dodržanie zákonného kritéria „obchodného charakteru“ záležitosti, ktorú možno interpretovať v kontexte s podnikateľskou činnosťou mandanta.

22. Okresný súd sa námietkami sťažovateľa riadne zaoberal a konal v medziach svojej právomoci, keď príslušné ustanovenia podstatné pre posúdenie veci interpretoval a aplikoval, jeho úvahy sú logické, a preto aj celkom legitímne, právne akceptovateľné a ústavne konformné. Navyše, ani názor kontroverzný (s ktorým možno aj nesúhlasit'), ak je riadne odôvodnený, nemá intenzitu ústavného porušenia základného práva (I. ÚS 511/2016). Ústavný súd v danej veci nemá teda žiaden dôvod a ani oprávnenie na prehodnocovanie právnych a skutkových záverov tohto súdu, ktoré sú opísané v napadnutom uznesení.

Odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (m. m. III. ÚS 209/04, III. ÚS 108/2018).

23. O arbitrárnosti (svojevôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (m. m. I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 382/06). Takéto pochybenie v ústavnoprávnom zmysle však ústavný súd v napadnutom uznesení okresného súdu nezistil. Nesúhlas sťažovateľa s obsahom napadnutého uznesenia nie je dôkazom o jeho neústavnosti a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť právny názor všeobecného súdu svojím vlastným.

24. Vo vzťahu k námietke sťažovateľa, že okresný súd pochybil, keď mu pred rozhodnutím o sťažnosti proti uzneseniu vyššieho súdneho úradníka nedoručil vyjadrenie žalovaného k sťažnosti, ústavný súd pripomína svoju ustálenú judikatúru, podľa ktorej k iným dôvodom, ktoré môžu zakladať záver o zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti, nesporne patrí aj ústavnoprávny rozmer, resp. ústavnoprávna intenzita namietaných pochybení, resp. nedostatkov v činnosti alebo rozhodovaní príslušného orgánu verejnej moci, posudzovaná v kontexte s konkrétnymi okolnosťami prípadu (m. m. IV. ÚS 362/09, III. ÚS 47/2013, III. ÚS 156/2020).

25. Ustanovenia § 239 a nasledujúce Civilného sporového poriadku o sťažnosti explicitne nezakotvujú povinnosť konajúceho súdu doručiť sťažnosť, prípadné vyjadrenie k sťažnosti alebo iné, ďalšie podanie protistrane ani povinnosť umožniť stranám vyjadriť sa k takýmto podaniam. Absencia výslovnej právnej úpravy o potrebe vytvorenia priestoru sporovým stranám na oboznámenie sa s podaniami protistrany a možnosti vyjadriť sa automaticky neznamena, že v sťažnostnom konaní sa princíp kontradiktórnosti neuplatňuje.

Pokiaľ však ide o dôsledky opomenutia konajúceho súdu doručiť vyjadrenie k sťažnosti sťažovateľovi, tu ústavný súd poukazuje na to, že takéto pochybenie v postupe

súdu nemožno bez ďalšieho považovať za porušenie dosahujúce ústavnoprávny rozmer, ale je potrebné vyhodnotiť ho s prihliadnutím na všetky okolnosti konkrétneho prípadu.

26. Z obsahu ústavnej sťažnosti aj napadnutého uznesenia vyplýva, že žalovaný vo vyjadrení neuviedol také okolnosti (tu ústavný súd zohľadnil aj námietky prednesené sťažovateľom), ktoré by si nevyhnutne vyžadovali vytvorenie priestoru pre konfrontáciu argumentov medzi sporovými stranami.

V konaní o sťažnosti proti rozhodnutiu súdneho úradníka podľa ustanovení Civilného sporového poriadku nejde o rozhodovanie vo veci samej (teda o predmete hmotnoprávneho sporu) a v dôsledku toho intenzita pochybenia okresného súdu, ktorý sťažovateľovi nedoručil vyjadrenie žalovaného, nedosahuje ústavno-právne relevantnú úroveň.

27. Vo vzťahu k námietkam o porušení majetkových práv ústavný súd konštatuje, že pokiaľ sťažovateľ sám inicioval konanie o zaplatenie konkrétnej sumy podaním na súde, musí rátať aj s eventuálnym neúspechom či s tým, že odporca využije všetky zákonné prostriedky vo svoj prospech, a preto ani argumentáciu o zmenšení majetku v dôsledku pokračovania v konaní ústavný súd nevyhodnotil ako opodstatnenú.

28. Keďže ústavný súd vzhľadom na uvedené nezistil žiadnu možnosť porušenia sťažovateľom označených práv, dospel k záveru, že je ústavná sťažnosť zjavne neopodstatnená, a z tohto dôvodu ju podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde odmietol.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 25. februára 2021

Peter Molnár
predseda senátu